

PLANAS:

Matuizų vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos nustatymo specialusis planas

PLANAVIMO RŪŠIS:

Specialusis teritorijų planavimas

PLANAVIMO LYGMUO:

Vietovės

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS:

Varėnos rajono savivaldybės administracijos direktorius

PLANO RENGĖJAS:

UAB „Eccus“

TURINYS:**I. Tekstinė dalis**

1. Aiškinamasis raštas

II. Grafinė dalis

1. Matuizų vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos nustatymo specialusis planas M 1:10 000

PAREIGOS	ATESTATO NR.	VARDAS PAVARDĖ	PARAŠAS
PV	28006	Marius Kazakevičius	

TURINYS

ĪVADAS	3
1. ESAMOS BŪKLĒS ANALIZĒ.....	5
2. SPRENDINIAI.....	10
2.1. ŪKINĒS VEIKLOS REGULIAVIMAS	11

ĮVADAS

Specialiojo plano organizatorius:

Varėnos rajono savivaldybės administracijos direktorius

Specialiojo plano rengimo pagrindas:

Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2007 m. vasario mėn. 13 d. sprendimas Nr. T-V-1053 „Dėl specialiųjų planų rengimo“.

Plano rengėjas:

UAB „Eccus“

Planavimo tikslas:

Nustatyti vandenvietės sanitarinę apsaugos zoną.

Matuizų vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos nustatymo specialusis planas parengtas vadovaujantis LR sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio mėn. 19 d. įsakymu Nr. V-586 patvirtintomis Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis bei kitais dokumentais:

- 2007-02-13 d. Varėnos rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T-V-1053 „Dėl specialiųjų planų rengimo“;
- 2014-10-23 d. planavimo darbų programa;
- 2014-04-30 d. Varėnos rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir kraštotvarkos skyriaus teritorijų planavimo sąlygomis Nr. 14-023;
- Varėnos I, II, Matuizų ir Merkinės vandenviečių požeminio vandens eksploatacinių išteklių bei sanitarinių apsaugos zonų įvertinimo ataskaita (UAB „Vilniaus hidrogeologija“ 2006 m.);
- Varėnos rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas (patvirtintas Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2008-09-23 sprendimu Nr. T-VI-403);
- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 2013, Nr. 76-3842);
- Lietuvos higienos normos HN 44:2006 (Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra (Žin., 2006, Nr.81-3217);
- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos (Žin., 1992, Nr. 22-652);
- Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymas (Žin., 1997, Nr. 112-2824; 2006, Nr. 57-2025);
- Kiti galiojantys įstatymai ir teisės aktai.

PAGRINDINĖS SAŲOKOS:

Specialusis planas (projektas) – teritorijų planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į teritorijų planavimo lygmenis ir tikslus, nustatytos atskiroms veiklos sritims reikalingų teritorijų vystymo, infrastruktūros tvarkymo ir (ar) apsaugos kryptys, priemonės ir reikalavimai.

vandenvietės SAZ specialusis planas – teritorijų planavimo dokumentas, nustatantis vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos dydį ir ribas bei šios teritorijos tvarkymo reikalavimus.

griežto režimo apsaugos juosta (1-oji) – arčiausiai kaptazo įrenginių esanti juosta, skirta apsaugoti vandenvietę ir joje esančius požeminio vandens kaptazo įrenginius nuo tyčinės ar atsitiktinės taršos, kurioje draudžiama ūkinė ir kita veikla, nesusijusi su vandens paėmimu, gerinimu ir tiekimu;

mikrobinės taršos apribojimo juosta (2-oji) – sanitarinės apsaugos zonos juosta, kurioje ribojama mikrobinė ir cheminė tarša;

cheminės taršos apribojimo juosta (3-ioji) – sanitarinės apsaugos zonos juosta, kurioje ribojama cheminė tarša (3-ioji juosta gali susidėti iš dviejų sektorių: 3a (kaptazo sritis gruntinio vandens sluoksnyje) ir 3b (kaptazo sritis eksploatuojamame sluoksnyje));

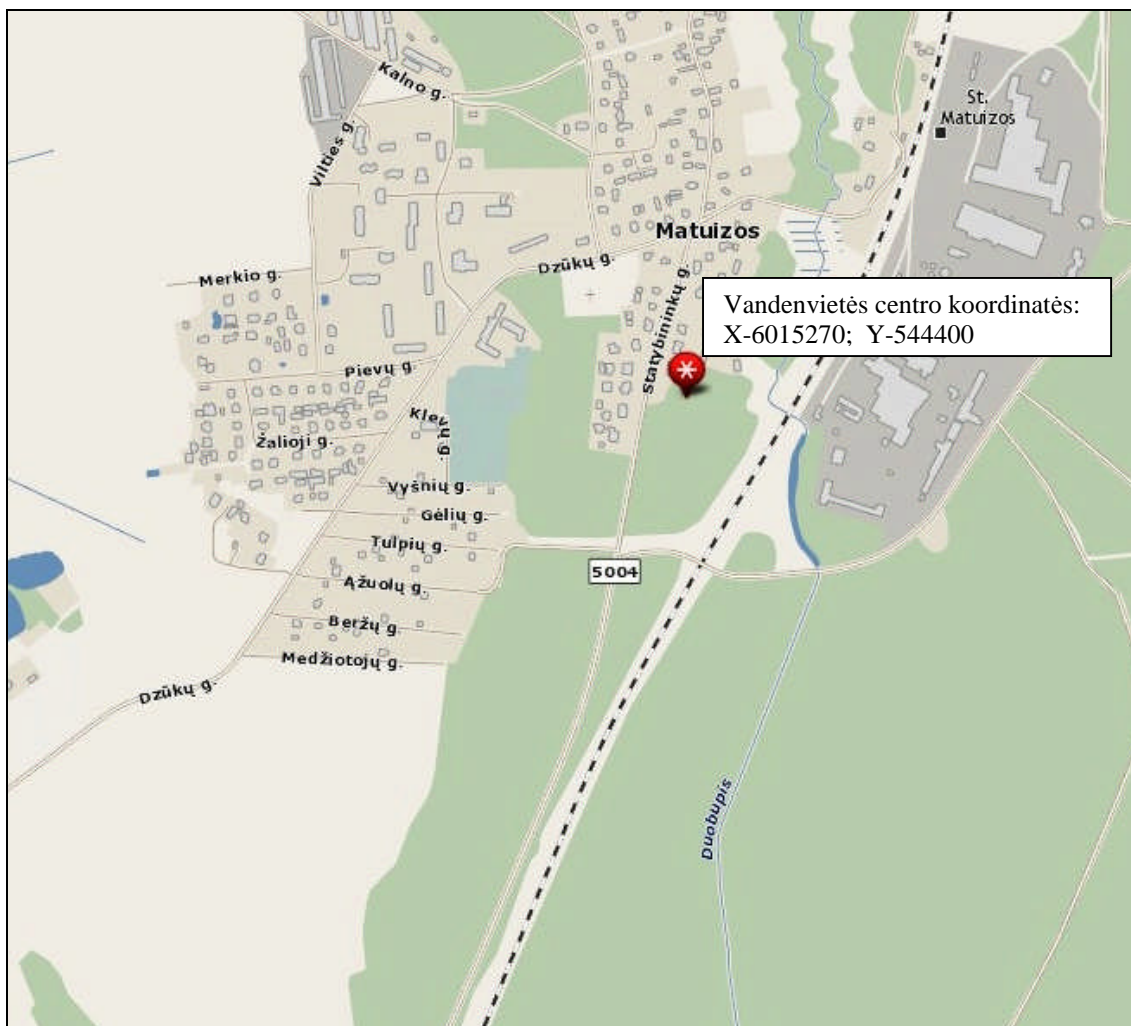
sanitarinė apsaugos zona (SAZ) – nustatyta saugoma teritorija apie vandenvietę, kurioje ribojama ūkinė veikla;

vandenvietės kaptazo sritis – vandenvietės mitybos srities dalis (projekcija žemės paviršiuje), kurioje judančios požeminio vandens srauto dalelės pasiekia vandenvietę per jos egzistavimo laiką;

vandenvietės kaptazo sritis gruntiniame vandeningajame sluoksnyje – vandenvietės kaptazo srities dalis arba visa kaptazo sritis gruntiniame vandeningajame sluoksnyje (projekcija žemės paviršiuje), iš kurio judančios vandens srauto dalelės pasiekia eksploatuojamą vandeningąjį sluoksnį per vandenvietės egzistavimo laiką.

1. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

Šiuo metu požeminis vanduo Matuizų kaimui tiekiamas iš Matuizų vandenvietės, esančios Matuizų k., Matuizų sen., Varėnos r. sav. (1 pav.). Vandenvietė yra įrengta Matuizų kaimo rytiniame pakraštyje, apie 0,1 km nutolusi nuo Duobupis upės, 3,4 km nuo Merkio upės.

1 pav. Matuizų vandenvietės situacinė schema

Vandenvietėje yra įrengti penki eksploataciniai gręžiniai (Nr. 9190, 9191, 9199, 40078 ir 27774) į Baltijos-Grūdų bei viršutinį kreidos vandeninguosius sluoksnius. Atstumai tarp gręžinių siekia 4 - 7 m. Šiuo metu eksploatuojami du - 9190/1363/4 ir 40078. Vandenvietės eksploatacinių gręžinių vietas pateiktos 2 pav.

1 lentelė. Požeminio vandens gręžiniai

Eil. Nr.	Gręžinio Nr.	Būklė	Gręžimo metai	Koordinatės LKS94	
				X	Y
1.	9191/1363/5	Užkonservuotas	1976	6015271	544399
2.	40078	Veikiantis	2006	6015259	544405

Eil. Nr.	Gręžinio Nr.	Būklė	Gręžimo metai	Koordinatės LKS94	
				X	Y
3.	9190/1363/4	Veikiantis	1997	6015267	544396
4.	9199/1776/3	Rezervinis	1985	6015266	544403
5.	27774/902	Užkonservuotas	2000	6015276	544404

2 pav. Matuizų vandenvietės eksploatacinių gręžinių situacijos schema

Vandeningojo horizonto kraigas slūgso negiliai 3-16 m gylyje. Vyraujantis vandeningo sluoksnio storis vandenvietėje sudaro 4 - 10 m. Jį sudaro įvairiagrūdis smėlis vietomis su žvirgždo ir gargždo priemaiša ir žvyro.

Pagal eksploatuojamų horizontų paplitimo sąlygas visos vandenvietės skirstomos į du tipus - eksploatuojančios neapribotuosius vandeninguosius sluoksnius (pirmas tipas) ir eksploatuojančios apribotuosius vandeninguosius sluoksnius (antras tipas).

Pagal ryšio su atmosferiniais krituliais, paviršiniu ir gretimų sluoksnių požeminiu vandeniu pobūdį išskiriamos trys vandenviečių grupės: I – uždaros, II – pusiau uždaros, III – atviros. Šiose grupėse dar išskirta keletas pograpių.

Matuizų vandenvietė priskiriama III grupei ir IIIa pograpiui.

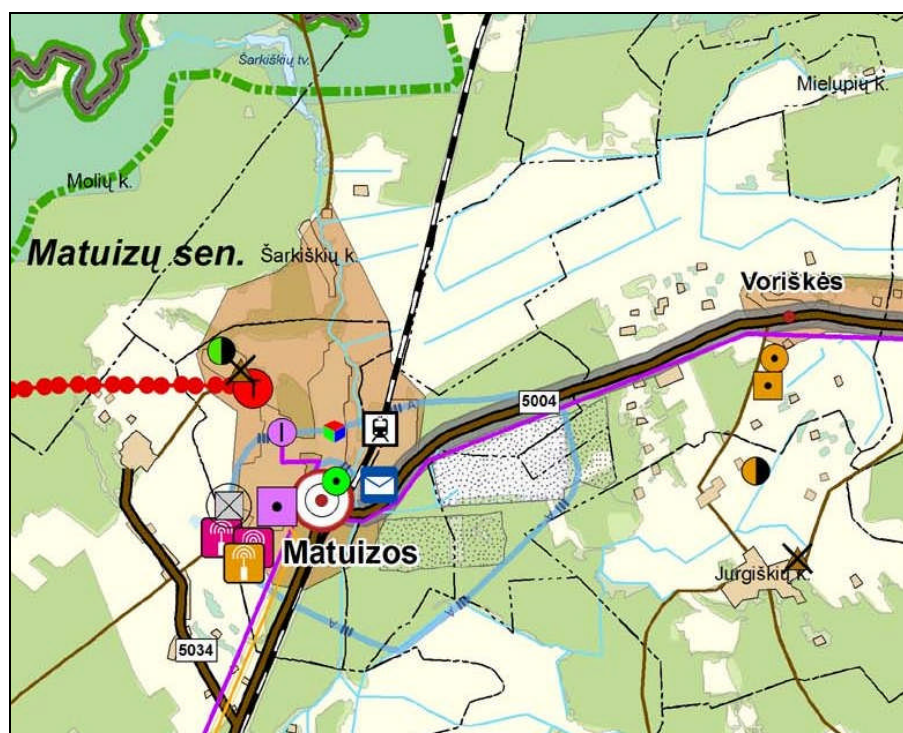
Merkinės vandenvietėje, pagal išduotą taršos ineguotos prevencijos ir kontrolės leidimą Nr. VR/9(II), planuojama išgauti ne daugiau kaip 141,1 m³/d, 51500 m³/m vandens. Faktiškai išgauto vandens metiniai kiekiai pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė. Požeminio vandens gavyba

Vandenvietė	Vandeningojo sluoksnio geologinis indeksas	Metai	Vandenvietės debitas, m ³	
			Paros vid.	Metų
Matuizų vandenvietė	agIIIbl-gr	2008	135	49275
Matuizų vandenvietė	agIIIbl-gr	2009	141	51465
Matuizų vandenvietė	agIIIbl-gr	2010	123	44895
Matuizų vandenvietė	agIIIbl-gr	2011	107	39055
Matuizų vandenvietė	agIIIbl-gr	2012	125	45625
Matuizų vandenvietė	agIIIbl-gr	2013	132	48180

Išgaunami požeminio vandens kiekiai neviršija išduoto taršos inegruotos prevencijos ir kontrolės leidime nurodyto maksimalaus kiekio.

Varėnos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose pavaizduotos Matuizų vandenvietės SAZ juostos (žiūrėti 3 pav.).

3 pav. Varėnos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano ištrauka

Vandenvietės SAZ teritorijoje saugomų teritorijų nėra.

Vandenvietės SAZ ribose esančių teritorijų žemės naudojimo būdas pateiktas 4 pav.

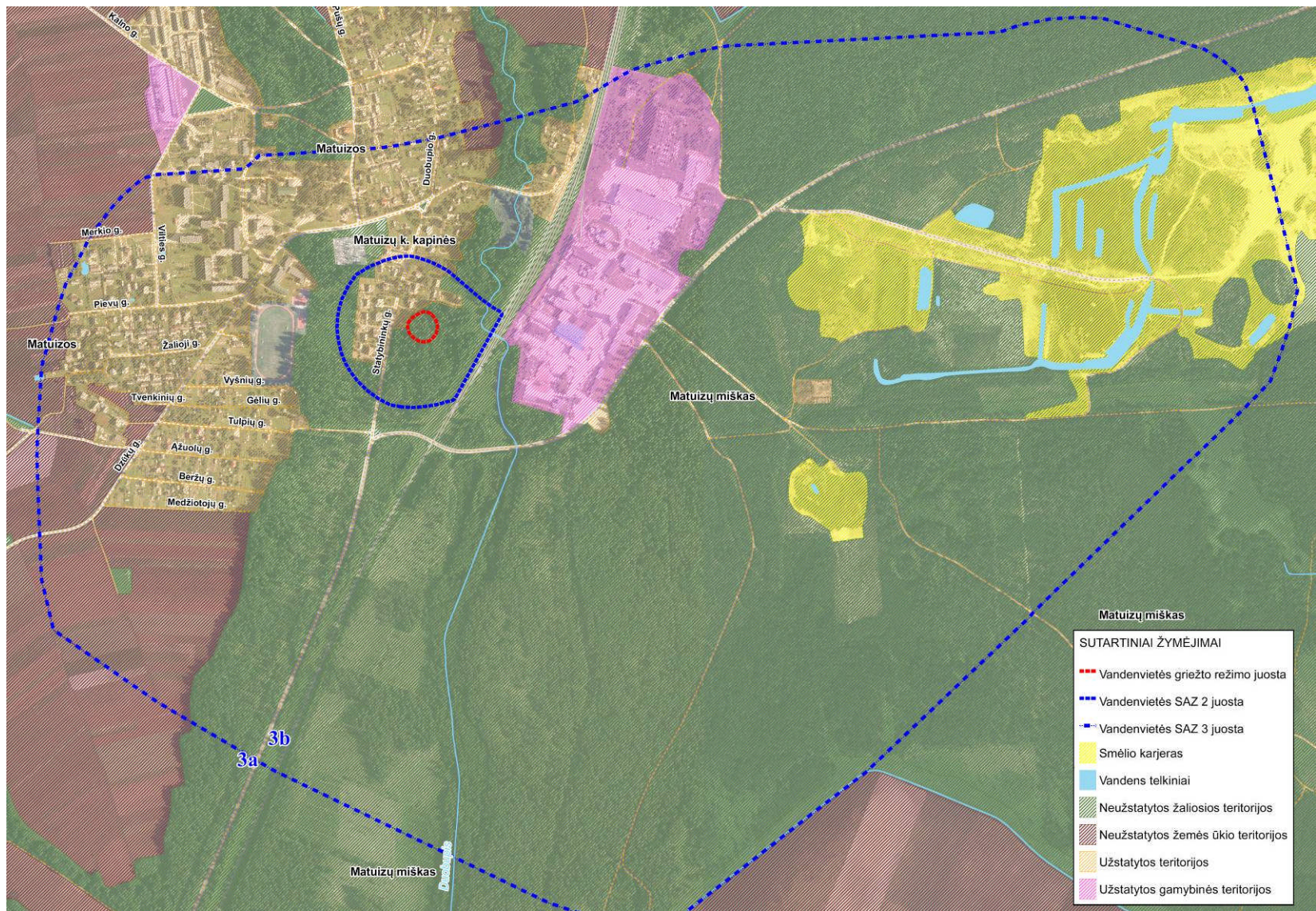
Matuizų vandenvietės teritorija yra tvarkinga, griežto režimo zona aptverta tvora.

Vandenvietės SAZ 2-oji juosta dalinai užstatyta gyvenamaisiais vienbučiais pastatais.

Didesnę SAZ 3-osios juostos dalį užima žalios teritorijos – miškai. Į SAZ 3-osios juostos ribas taip pat patenka gyvenamosios teritorijos (gyvenamosios), pramonės teritorijos, naudingų iškasenų teritorijos (smėlio karjeras) ir kt.

Pagal Lietuvoje galiojančius normatyvus, Matuizų vandenvietėje privalo būti vykdomas požeminio vandens monitoringas, kaip viena iš vandens kokybės kitimo ir kontrolės priemonių. Matuizų vandenvietės požeminio vandens monitoringo tikslas yra vykdyti privalomąjį monitoringą, t.y. minimalų stebėjimų ir matavimų kompleksą, kurio paskirtis – kontroliuoti požeminio vandens, kaip naudingos iškasenos, resursų naudojimą ir požeminio vandens, kaip geriamo vandens žaliavos, kokybės ilgalaikių kitimų tendencijas.

Monitoringui vykdyti monitoringo tinklas sudaromas iš eksploatacinių ir vandenvietės teritorijoje (griežto režimo SAZ juostoje) esančių stebėjimo gręžinių (jeigu tokie yra).

4 pav. Vandenvietės SAZ ribose esančių teritorijų žemės naudojimo būdas

2. SPRENDINIAI

Matuizų vandenvietėje požeminio vandens apsaugai nuo užterštumo yra nustatyta sanitarinė apsaugos zona, kuri susideda iš trijų juostų:

1-oji – griežto režimo apsaugos juosta, skirta apsaugoti vandenvietę ir joje esančius požeminio vandens kaptazo įrenginius nuo tyčinės ar atsitiktinės taršos;

2-oji – mikrobinės taršos apribojimo juosta, skirta apsaugoti eksploatuojamą požeminį vandenį nuo mikrobinės bei cheminės taršos;

3-ioji – cheminės taršos apribojimo juosta, skirta apsaugoti eksploatuojamą požeminį vandenį nuo cheminės taršos;

2006 m. UAB „Vilniaus hidrogeologija“ UAB „Varėnos vandenys“ užsakymu parengė Varėnos I, II, Matuizų ir Merkinės vandenviečių požeminio vandens eksploatacinių išteklių bei sanitarinių apsaugos zonų įvertinimo ataskaitą (patvirtintą Lietuvos geologijos tarnybos). Matuizų vandenvietei yra aprobuotas 200 m³/d požeminio vandens išteklių kiekis. Pagal šį debitą buvo apskaičiuotos Matuizų vandenvietės SAZ 2-osios ir 3-iosios juostos matematinio modeliavimo būdu.

Griežtojo režimo apsaugos juostos nėra skaičiuojamos, jų dydis higienos normoje HN 44:2006 konkrečiai reglamentuotas, atsižvelgiant į vandenviečių hidrogeologinių sąlygų grupes. III grupės vandenviečių griežtojo režimo apsaugos juostos riba turi būti ne mažiau 25 m nuo eksploatacinių gręžinių.

2-osios juostos matmenys buvo apskaičiuoti taip, kad mikroorganizmai, patekę į vandeningąjį sluoksnį, būdami gyvybingi nepasiektų vandenvietės per 400 parų laikotarpį.

3-iosios juostos matmenys buvo apskaičiuoti taip, kad cheminiai teršalai, patekę tiesiogiai į eksploatuojamąjį vandeningąjį sluoksnį, nepasiektų vandenvietės per 25 metų laikotarpį.

Matuizų vandenvietės požeminio vandens suvartojimas per 7 metus neviršijo maksimalių numatytų naudoti požeminio vandens eksploatacinių išteklių, todėl siūloma SAZ 2-osios ir 3-iosios juostų dydžių ir ribų nekeisti ir palikti tokias, kurios buvo nustatytos Matuizų vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos įvertinimo ataskaita (UAB „Vilniaus hidrogeologija“ 2006 m.).

Matuizų vandenvietės SAZ juostų ribos pavaizduotos 1:10000 masteliu brėžinyje, kuris pateiktas grafinėje dalyje.

Griežtojo režimo apsaugos juosta užima 0,31 ha, 2-oji apsaugos juosta – 8,17 ha, 3-ioji apsaugos juosta – 360,47 ha.

Griežtojo režimo juostos riba nustatyta ne mažesnė nei 25 m nuo vandenvietės gręžinių.

2.1. ŪKINĖS VEIKLOS REGULIAVIMAS

1992 m. gegužės 12 d. LR vyriausybės nutarime Nr. 343 “ Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ vandenvietės SAZ nustatomi šie reglamentai:

1. Pirmojoje (griežtojo režimo) požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama:

1.1. Vykdyti statybos darbus, nesusijusius su vandens tiekimo įrenginių rekonstravimu, statyti pagalbinius pastatus, nesusijusius su vandens tiekimu.

1.2. Statyti gyvenamuosius ir visuomeninius pastatus, gyventi žmonėms.

1.3. Tiesti vamzdynus, nesusijusius su vandens tiekimu.

1.4. Išleisti nutekamuosius vandenį į atvirą telkinį, maudytis, girdyti ir ganyti gyvulius, skalbti, žvejoti, naudoti nuodinguosius chemikalus ir trąšas (organines ir mineralines).

1.5. Plynai kirsti mišką.

1.6. Verstis intensyviaja žemdirbyste.

1.7. Išvalgytų, bet neeksploatuojamų požeminių vandens telkinių (vandenviečių) pirmojoje (griežtojo režimo) juostoje draudžiama:

1.7.1. statyti gyvenamuosius namus, gamybinius statinius ir įrenginius;

1.7.2. kasti vandens telkinius.

2. Antrojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama:

2.1. Teršti teritoriją buitinėmis, nuodingosiomis, pramoninėmis atliekomis, mėšlu.

2.2. Statyti tepalų, degalų, mineralinių nuodingųjų medžiagų sandėlius, degalines, atliekų rinktuvus, pramoninių atliekų saugyklas ir kitus objektus, kurie gali chemiškai užteršti požeminius ir atviruosius vandens telkinius.

2.3. Steigti kapines, užkasti kritusius gyvulius, įrengti asenizacijos, filtracijos laukus, mėšlo saugyklas, siloso tranšėjas, statyti gyvulininkystės ir paukštininkystės įmones bei kitus objektus, kurie gali bakteriologiškai užteršti požeminius vandens telkinius.

2.4. Naudoti trąšas (organines ir mineralines) ir nuodinguosius chemikalus.

2.5. Imti iš upės dugno smėlį, gilinti dugną.

2.6. Ganyti gyvulių bandą (išskyrus pavienius gyvulius) 300 metrų pločio pakrantės zonoje.

3. Trečiojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama:

3.1. Statyti mineralinių trąšų, nuodingųjų medžiagų, degalų ir tepalų sandėlius, įrengti nuodingųjų atliekų saugojimo aikšteles, sąvartynus.

3.2. Naudoti chemikalus, kurie gali sąlygoti vandenvietės cheminę taršą.

2006 m. liepos 17 d. patvirtintose Lietuvos higienos normoje HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“ nustatomi šie reikalavimai:

Vandenviečių SAZ visose juostose (nepriklausomai ar yra kaptažo sritis gruntiniame vandeningajame sluoksnyje) neturi būti nenaudojamų gręžinių, išskyrus gręžinius, skirtus požeminio vandens būklei stebėti.

Visų grupių vandenviečių SAZ visose juostose į požeminius vandeninguosius sluoksnius draudžiama tiesiogiai išleisti valytus ir nevalytus pramoninius, buitinius nutekamuosius vandenį, radioaktyviąsias ir chemines medžiagas ir preparatus.

SAZ 1-oji juosta turi būti tvarkinga, apželdinta, vandens kaptažo ir tiekimo įrenginiai apsaugoti nuo neteisėto fizinio poveikio, turi būti čiaupai vandens mėginimams paimti. 1-ojoje apsaugos juostoje draudžiama bet kokia ūkinė veikla, tiesiogiai nesusijusi su požeminio vandens naudojimu, jo gerinimu ir tiekimu. Už higienos normos pažeidimus griežto režimo juostoje atsako vandenvietės savininkas.

SAZ 2-ojoje ir 3-ojoje juostose nustatyti ūkinės veiklos ribojimo reikalavimai pateikti 4 lentelėje pagal HN 44:2006 2 priedą.

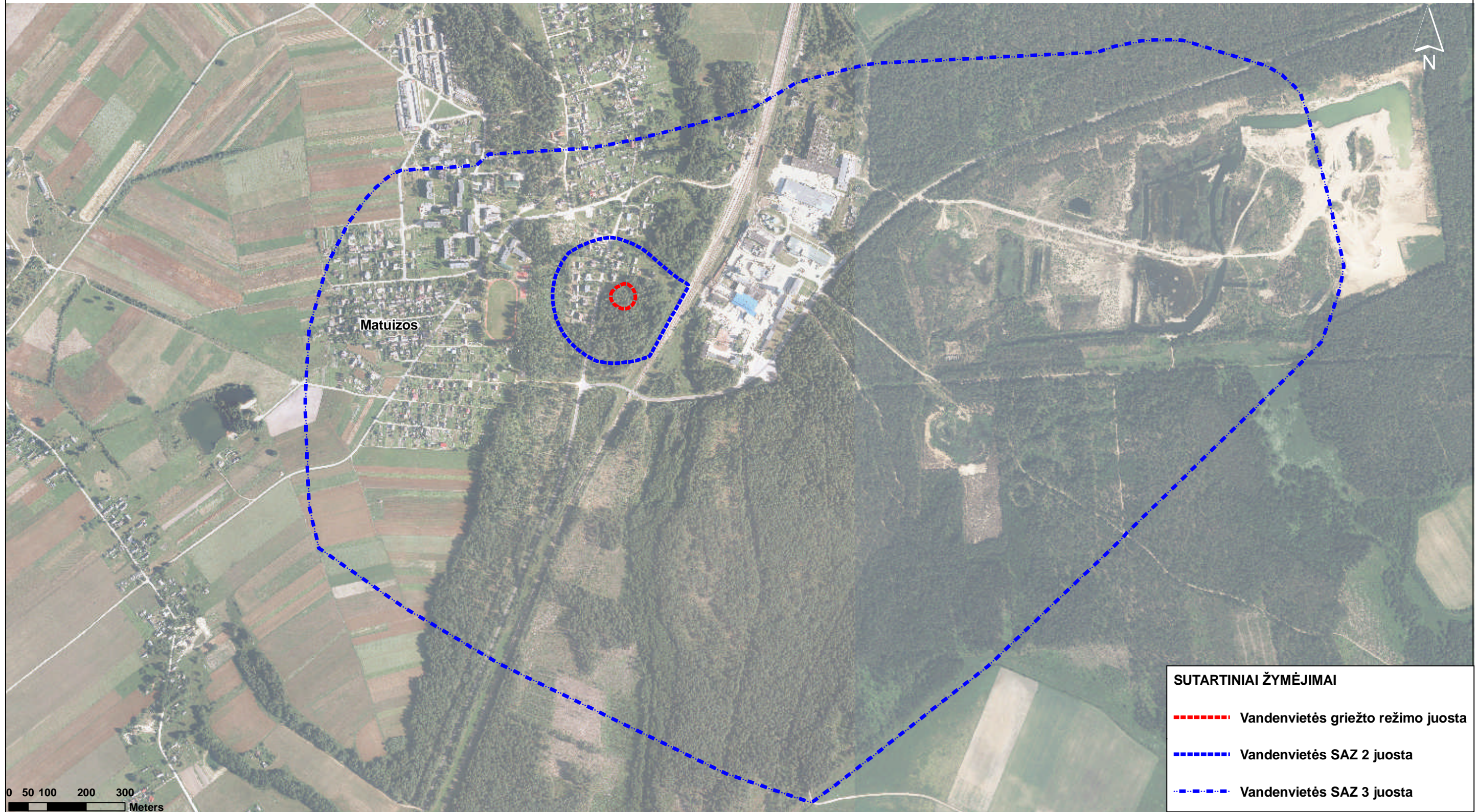
4 lentelė. Ūkinės veiklos reguliavimas vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos 2-ojoje ir 3-oje juostose

Ūkinė veikla	Mikrobinės taršos apribojimo juosta (2-oji juosta)	Cheminės taršos apribojimo juosta (3-ioji juosta)
1. Gyvenamieji namai be kanalizacijos tinklų	×	×
2. Gyvenamieji ir visuomeniniai namai su kanalizacijos tinklais	O	+
3. Kolektyviniai sodai, daržai	×	O
4. Nuotekų valymo įrenginiai su išleistuvais į paviršinius vandenį	×	O
5. Nuotekų dumblo sandėliavimas	×	O
6. Asenizacijos ir filtracijos laukai, kiti požeminės filtracijos įrenginiai	×	×
7. Tręšimas nuotekomis, srotomis	—	—
8. Tręšimas nuotekų dumblu	—	O
9. Kapinės	×	×
10. Gyvulininkystės ir paukštininkystės įmonės	×	O
11. Mėšlo saugyklos, siloso tranšėjos, kompostavimo aikštelės	×	O
12. Organinių ir mineralinių trąšų naudojimas	—	+
13. Augalų apsaugos produktų, kitų cheminių medžiagų ir preparatų naudojimas	—	—
14. Augalų apsaugos produktų ir kitų cheminių medžiagų ir preparatų gamyba ir sandėliai	×	×

Ūkinė veikla	Mikrobinės taršos apribojimo juosta (2-oji juosta)	Cheminės taršos apribojimo juosta (3-ioji juosta)
15. Užterštos žemės ir grunto valymo aikštelės	×	×
16. Naftos produktų saugyklos (degalinės, tepalų, mazuto, krosnių kuro, žalios naftos ir kt. saugyklos)	×	×
17. Komunalinių, nepavojingų ir pavojingų atliekų sąvartynai	×	×
18. Inertinių atliekų sąvartynai	×	×
19. Magistraliniai ir krašto keliai	O	+
20. Kiti keliai	+	+
21. Geležinkeliai	×	O
22. Autoremonto dirbtuvės, autoplovyklos	O	O
23. Naudingųjų, iškasenų karjerai	×	O
24. Paviršinio vandens telkinių dugno gilinimas, grunto kasimas	O	O
25. Naujų gręžinių gręžimas (išskyrus tiriamuosius, stebėjimo ir kt., nesusijusius su vandens išteklių naudojimu, bei atvejus, kai vandens tiekėjas neturi galimybės tiekti vandenį)	×	O
26. Kita veikla / objektai, galintys bakteriologiškai ar cheminėmis medžiagomis ir preparatais užteršti požeminį vandenį	×	×
— draudžiama; × nauja statyba (veikla) draudžiama, o esami objektai – atsižvelgiant į galimo poveikio įvertinimą; O nauja statyba (veikla) ir esami objektai leidžiami atsižvelgiant į galimo poveikio įvertinimą; + neribojama.		

Už HN 44:2006 nustatytų reikalavimų laikymąsi vandenvietės 2-ojoje ir 3-iojoje juostose atsako juridiniai ir fiziniai asmenys, kurie vykdo ūkinę veiklą šiose juostose. Už HN 44:2006 reikalavimų pažeidimus fiziniai ir juridiniai asmenys atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

MATUIŽŲ VANDENVIETĖS SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS NUSTATYMO SPECIALUSIS PLANAS

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI

- - - - - Vandenvietės griežto režimo juosta
- - - - - Vandenvietės SAZ 2 juosta
- · - · - · Vandenvietės SAZ 3 juosta

0 50 100 200 300
Meters

MATUIŽŲ VANDENVIETĖS SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS NUSTATYMO SPECIALUSIS PLANAS

Atestato Nr.	Pareigos	V. Pavardė	Parašas	BRĖŽINYS: PLANAVIMO SPRENDINIAI M 1:10000	LAPAS 1
28006	PV	M. KAZAKEVIČIUS			
Etapas SP				PLANAVIMO ORGANIZATORIUS: VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS	LAPŲ 1